

Żądłowki (Hymenoptera: Aculeata) Kampinoskiego  
Parku Narodowego  
Cz. III. Żłotolitki (Chrysididae) \*

Aculeata (Hymenoptera) of the Kampinos National Park  
Part III. Ruby-tailed wasps (Chrysididae)

Katarzyna SZCZEPKO<sup>1</sup>, Bogdan WIŚNIEWSKI<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Zakład Dydaktyki Biologii i Badania Różnorodności Biologicznej UŁ, ul. Banacha 1/3,  
90-237 Łódź; e-mail: kawa@biol.uni.lodz.pl

<sup>2</sup>Ojcowski Park Narodowy, 32-047 Ojców; e-mail: bogdan@isez.pan.krakow.pl

**ABSTRACT:** The paper presents information about chrysidid wasps known from the Kampinos National Park in Central Poland (Hymenoptera: Chrysididae). The specimens were collected with the use of Moericke traps during the years 2000–2006. The presence of 37 species was confirmed. Eighteen species are recorded for the first time from the Park. Among them 13 are new to the Mazovian Lowland: *Chrysis angustula* SCHENCK, *Ch. clarinicolis* LINS., *Ch. corusca* VALKEILA, *Ch. gracillima* (FÖRST.), *Ch. illigeri* WESM., *Ch. impressa* SCHENCK, *Ch. iris* CHRIST, *Ch. mediata* LINS., *Ch. pseudobrevitarsis* LINS., *Ch. schencki* LINS., *Ch. solida* HAUPT, *Hedychrum aureicolle niemelaei* LINS., and *Pseudomalus triangulifer* (AB.). Currently 46 species of the Chrysididae are known from the Kampinos National Park.

**KEY WORDS:** Hymenoptera, Chrysididae, ruby-tailed wasps, faunistics, new record, Kampinos National Park, Poland.

## Wstęp

Dane dotyczące żłotolitek (Chrysididae) Kampinoskiego Parku Narodowego (KPN) można znaleźć w dotychczas opublikowanych wykazach gatunków z terenu Parku (PLEWKA 1981, 2003; KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). Informacje o Chrysididae Mazowska podali ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK (2002), DROGOSZEWSKI (1932), GŁOWACKI (1953), BANA-

\* Druk pracy w 60% sfinansowany przez Uniwersytet Łódzki i Ojcowski Park Narodowy.

SZAK (1980), KOWALCZYK (1995a, 2002), NIEZABITOWSKI (1901) i SKIBIŃSKA (1982). Celem niniejszej pracy jest prezentacja listy gatunków złotolitek występujących na terenie Kampinoskiego PN. Szczegółowy opis terenu i metodyki badań podano w pierwszej części opracowania żądłówek Parku (SZCZEPKO, WIŚNIEWSKI 2006). Charakterystykę rodziny podał CELARY (2004). Łącznie z Polski znanych jest 81 gatunków złotolitek (CELARY 2004; WIŚNIEWSKI, SZCZEPKO w przygotowaniu, a, b, c).

### Wykaz gatunków

Poniższy wykaz uszeregowany jest w alfabetycznej kolejności rodzajów i gatunków. Obejmuje on łącznie 46 taksonów znanych z Parku, co stanowi 57% stwierdzonych w Polsce; w trakcie obecnych badań odłowiono 37 gatunków (łącznie nieco ponad 800 okazów złotolitek). Spośród nich 18 stwierdzono w Parku po raz pierwszy, a 13 jest nowych dla Niziny Mazowieckiej. W wykazie zastosowano nazewnictwo wg „Fauna Europea Web Service” (2004). Skróty użyte w tekście:

Stanowiska: [1] – Bieliny DC69, [2] – Bromierzyk DC59, [3] – Granica DC69, [4] – Lasocin DC59, [5] – Łazy (otulina KPN) DC59, [6] – Olszowiec DC59, [7] – Pieklice DC59, [8] – Pindal DC59, [9] – Famułki Brochowskie DC59.

Siedliska: (A1, A2, A3, A4–5...) – porzucone pole uprawne: 1 rok, 2 lata itd. przed datą badań, (D) – drewniany budynek, (DO) – drzewa owocowe, (MN) – murawa napiaskowa ze szczotlichą *Spergulo-Corynephorum*, (Ł) – łąka zmienno-wilgotna ze śmiałkiem darniowym *Deschampsietum caespitosae* (Bromierzyk – łąka niekoszona, Pieklice – łąka koszona), (OS) – opuszczony sad, (TS) – teren Stacji Terenowej UŁ (pułapki umieszczone na ziemi), (W) – wydma piaszczysta.

#### *Chrysis angustula* SCHENCK, 1856

Z KPN gatunek dotychczas niepodawany:

[2] (D): 31 VII 2000 – 1 ♀; [2] (MN): 30 V – 4 VI 2002 – 1 ♂; [3] (D): 26 VII 2000 – 1 ♀, 31 VII 2000 – 8 ♀ ♀, 26 VIII 2000 – 3 ♀ ♀, 25 IX 2000 – 1 ♀; [4] (D): 12–18 VI 2001 – 1 ♀; [8] (D): 12–19 VII 2001 – 1 ♀.

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej; w Polsce prawdopodobnie rozpowszechniony, odnotowany z następujących krain: Nizina Wielkopolsko-Kujawska (BANASZAK 1975; BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994), Wzgórza Trzebnickie, Śląsk Górny, Nizina Sandomierska, Beskid Zachodni i Wschodni, Pieniny (BANASZAK 1980).

*Chrysis bicolor* LEPELETIER, 1806

Gatunek podany z Parku już wcześniej: Bromierzyk (DC59) (KOWALCZYK 1995a); Bromierzyk (DC59), Izabelin Leśny (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001); Łomna (DD80) (SKIBIŃSKA 1982). W trakcie badań potwierdzono jego występowanie w KPN:

[2] (A2): 6–16 VI 2003 – 1♀, 7–16 VII 2003 – 1♀ 1♂, 16–27 VII 2003 – 2♀♀; [2] (A3): 10 VI 2004 – 4♀♀ 3♂♂, 15–23 VI 2004 – 2♂♂, 9 VII 2004 – 1♀ 3♂♂, 18 VII 2004 – 2♂♂, 27 VII 2004 – 4♀♀ 3♂♂, 20 VIII 2004 – 1♀; [2] (A4): 9 VII 2004 – 1♀; [2] (A5–6): 27 VII 2004 – 3♀♀; [2] (A7–8): 16–27 VII 2003 – 1♀; [2] (A8–9): 15–23 VI 2004 – 1♂, 9 VII 2004 – 1♀ 1♂, 27 VII 2004 – 1♀ 1♂, 10 VIII 2004 – 1♂, 20 VIII 2004 – 2♀♀; [2] (A10): 6–16 VI 2003 – 1♀ 2♂♂; [2] (A11): 15–23 VI 2004 – 1♂, 9 VII 2004 – 1♀ 7♂♂, 18 VII 2004 – 2♂♂, 27 VII 2004 – 3♂♂; [2] (MN): 28 VI – 12 VII 2002 – 1♀, 14–28 VI 2002 – 3♂♂, 22–31 VII 2002 – 1♀, [2] (OS): 12–21 VII 2002 – 1♀; [9] (A5–6): 16–29 VII 2005 – 1♀; [9] (A6): 12–26 VII 2006 – 1♀; [9] (A15): 16 – 26 VII 2005 – 1♀; [9] (A16): 27 VI – 12 VII 2006 – 1♀; [9] (A21): 27 VI – 12 VII 2006 – 4♀♀ 2♂♂, 12–26 VII 2006 – 1♀ 1♂.

Na Nizinie Mazowieckiej znany z: Białoleki Dworskiej (DC99) (SKIBIŃSKA 1982), Bolimowskiego Parku Krajobrazowego: Grabie (DC46) (KOWALCZYK 1995a), Brudzeńskiego PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). Gatunek rozpowszechniony w Polsce, choć przynajmniej część opublikowanych stanowisk może dotyczyć *Chrysis illigeri* WESMAEL, 1839. Odnotowany z następujących krain: Pojezierze Mazurskie (KOWALCZYK 1991b), Nizina Wielkopolsko-Kujawska (BANASZAK 1980; BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994), Puszcza Białowieska, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Beskid Wschodni, Pieniny (BANASZAK 1980), Wyżyna Małopolska, Pobrzeże Bałtyku (KOWALCZYK 1995a), Góry Świętokrzyskie (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1990), Podlasie (KUBISZ 1990), Bieszczady (WIŚNIEWSKI 2000).

*Chrysis clarinicornis* LINSSENMAIER, 1951

Z KPN gatunek dotychczas niepodawany:

[1] (D): 31 VII 2000 – 1♂; [2] (A2): 14–26 VIII 2003 – 1♀, 12–22 IX 2003 – 4♀♀, 22 IX – 2 X 2003 – 1♀; [2] (A3): 11–26 VIII 2003 – 1♀, 9 VII 2004 – 1♀, 20 VIII 2004 – 1♀; [2] (A4–5): 14–26 VIII 2003 – 1♀; [2] (A7–8): 12–22 IX 2003 – 1♀.

Gatunek z grupy „*ignita*”, stwierdzony niedawno jako nowy dla Polski (WIŚNIEWSKI, SZCZEPKO w przygotowaniu). Nowy dla Niziny Mazowieckiej, znany ponadto z następujących krain: Pobrzeże Bałtyku, Pojezierze Mazurskie, Śląsk Górny. Prawdopodobnie w Polsce szerzej rozsiadłony.

*Chrysis corusca* VALKEILA, 1971

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[8] (D) 4–12 VII 2001 – 1 ♀.

Gatunek z grupy „*ignita*”, stwierdzony niedawno jako nowy dla Polski (WIŚNIEWSKI, SZCZEPKO w przygotowaniu). Nowy dla Niziny Mazowieckiej. W Polsce szeroko rozsielony; znany z następujących krain: Pobrzeże Bałtyku, Pojezierze Mazurskie, Śląsk Dolny, Śląsk Górny, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Wyżyna Lubelska, Roztocze, Nizina Sandomierska, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni, Bieszczady, Pieniny.

*Chrysis fulgida* LINNAEUS, 1761

Gatunek podany z Parku wcześniej: Bromierzyk (DC59), Izabelin Leśny (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). W trakcie badań potwierdzono jego występowanie w KPN:

[8] (D): 12–18 VI 2001 – 2 ♀ ♀, 18 VI – 4 VII 2001 – 4 ♀ ♀, 4–12 VII 2001 – 4 ♀ ♀.

Podany z Niziny Mazowieckiej: Warszawa (DC99) (NIEZABITOWSKI 1901), Brwinów (DC87) (GŁOWACKI 1953), Brudzeński Park Krajobrazowy (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce rozpowszechniony, odnotowany z następujących krain: Pojezierze Mazurskie (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1991b), Pojezierze Pomorskie, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Puszcza Białowieska, Wzgórza Trzebnickie, Górny Śląsk, Wyżyna Lubelska, Nizina Sandomierska, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni, Pieniny, Tatry (BANASZAK 1980), Wyżyna Małopolska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b, 1994; SOSZYŃSKI, ŚLIWIŃSKI 1998), Góry Świętokrzyskie (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1990), Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002), Bieszczady (BANASZAK 1980; WIŚNIEWSKI 2000).

*Chrysis gracillima* (FÖRSTER, 1853)

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[3] (D): 27 VI 2000 – 1 ♂.

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej. W Polsce niezbyt często łowiony, znany z następujących krain zoogeograficznych: Pojezierze Pomorskie, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Dolny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie, Górny Śląsk, Wyżyna Małopolska, Nizina Sandomierska, Beskid Wschodni, Pieniny (BANASZAK 1980), Bieszczady (WIŚNIEWSKI 2000).

*Chrysis ignita* (LINNAEUS, 1758)

Gatunek podany z Bromierzyka (DC59) (KOWALCZYK 1995a; KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001) i Izabelina Leśnego (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001); obecnie potwierdzono występowanie na terenie Parku:

[1] (D): 7 VIII 2000 – 1 ♂; [2] (D): 31 VII 2000 – 1 ♀ 1 ♂, 7 VIII 2000 – 1 ♀, 26 VIII 2000 – 1 ♀ 1 ♂; [3] (D): 7 VIII 2000 – 1 ♂, 5 IX 2000 – 1 ♂; [8] (D): 12–18 VI 2001 – 1 ♀.

Z Niziny Mazowieckiej podany z Podkowy Leśnej (DC87) (GŁOWACKI 1953), Chylic (DC67) (SKIBIŃSKA 1989) i Brudzeńskiego PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce rozpowszechniony, choć opublikowane dane mogą dotyczyć kilku blisko spokrewnionych gatunków. Odnotowany z Pojezierza Pomorskiego, Puszczy Białowieskiej (BANASZAK 1980), Pojezierza Mazurskiego (KOWALCZYK 1991b), Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994), Wyżyny Małopolskiej (KOWALCZYK 1988b, 1994; SOSZYŃSKI, ŚLIWIŃSKI 1998), Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (KOWALCZYK, KURZAC 2002), Gór Świętokrzyskich (KOWALCZYK 1990) i Bieszczadów (WIŚNIEWSKI 2000).

*Chrysis illigeri* WESMAEL, 1839

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[2] (A2): 6–16 VI 2003 – 1 ♀ 2 ♂♂; [2] (A3): 10 VI 2004 – 2 ♀♀, 9 VII 2004 – 1 ♂, 27 VII 2004 – 2 ♂♂, 20 VIII 2004 – 2 ♀♀; [2] (A4): 2–16 VI 2004 – 1 ♀, 29 VI – 5 VII 2005 – 1 ♀; [2] (A6–7): 29 VI – 5 VII 2005 – 2 ♀♀; [2] (A7–8): 16–27 VII 2003 – 1 ♀; [2] (A8–9): 18–26 V 2004 – 1 ♂, 15–23 VI 2004 – 4 ♀♀ 8 ♂♂, 9 VII 2004 – 5 ♀♀, 27 VII 2004 – 2 ♀♀, 10 VIII 2004 – 1 ♀ 1 ♂, 20 VIII 2004 – 1 ♀, 13 IX 2004 – 1 ♀; [2] (A10): 6–16 VI 2003 – 1 ♀; [2] (A11): 15–23 VI 2004 – 1 ♀ 1 ♂, 9 VII 2004 – 2 ♂♂; [7] (A1): 10 VI 2004 – 1 ♀, 9 VII 2004 – 1 ♀, 17 IX 2004 – 1 ♀; [7] (A2): 27 VII – 5 VIII 2005 – 1 ♀; [7] (A3): 14–27 VI 2006 – 1 ♂, 27 VI – 12 VII 2006 – 1 ♀ 3 ♂♂, 11–28 VIII 2006 – 1 ♀; [9] (A6–7): 14–27 VI 2006 – 2 ♀♀, 16–29 VI 2005 – 2 ♀♀, 2–16 VI 2005 – 1 ♀; [9] (A10): 5–14 VII 2005 – 2 ♀♀, 14–27 VII 2005 – 1 ♀, 29 VI – 5 VII 2005 – 1 ♀; [9] (A21): 27 VI – 12 VII 2006 – 3 ♀♀, 12–26 VII 2006 – 1 ♀, 26 VII – 11 VIII 2006 – 1 ♀.

Gatunek stwierdzony niedawno jako nowy dla Polski (WIŚNIEWSKI, SZCZEPKO w druku, a), wcześniej nie odróżniany od *Chrysis bicolor* LEPELETIER, 1805. Rozpowszechniony w całym kraju, znany z następujących krain: Pojezierze Mazurskie, Śląsk Górny, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Wyżyna Małopolska, Góry Świętokrzyskie, Wyżyna Lubelska, Nizina Sandomierska, Beskid Zachodni.

*Chrysis impressa* SCHENCK, 1856

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[2] (Ł): 31 VII – 15 VIII 2002 – 1 ♀.

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej. W katalogu polskich Chrysididae wymieniony jako podgatunek *Chrysis ignita* LINNAEUS, 1761 (BANA-

SZAK 1980). Prawdopodobnie w Polsce szerzej rozsielony, znany dotąd z następujących krain: Dolny Śląsk, Górny Śląsk i Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (BANASZAK 1980).

*Chrysis iris* CHRIST, 1791

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[3] (D): 12–18 VI 2001 – 1 ♀, 18 VI – 4 VII 2001 – 2 ♀♀, 27 VI 2000 – 1 ♀.

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej. W Polsce podawany z następujących krain zoogeograficznych: Bory Tucholskie (BARCZAK 1981), Puszcza Białowieska, Dolny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie, Sudety Zachodnie, Beskid Zachodni, Pieniny (BANASZAK 1980), Wyżyna Małopolska (KOWALCZYK 1988b; KOWALCZYK, WATAŁA 1987), Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002), Bieszczady (WIŚNIEWSKI 2000).

*Chrysis longula* ABEILLE DE PERRIN, 1879

Gatunek podany z Izabelina Leśnego (DC59) (KOWALCZYK 1995a; KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001) i Bromierzyka (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001), potwierdzony w trakcie obecnych badań na następujących stanowiskach:

[2] (D): 31 VII 2000 – 1 ♀, 26 VIII 2000 – 1 ♀; [3] (D): 26 VIII 2000 – 1 ♀;

[5] (D): 4–12 VII 2001 – 1 ♀; [8] (D): 12–18 VI 2001 – 1 ♀.

Na Nizinie Mazowieckiej znany ponadto z następujących stanowisk: okolice Warszawy (Gminna Wola – DC99) (SZAFRAŃSKI 1992), Murzynowo (CD92), Gorzewo (DD01), Bolimowski PK: Grabie (CD46), Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce rozpowszechniony, znany ze stanowisk na terenie Pojezierza Mazurskiego (KOWALCZYK 1991b), Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK 1980; BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994), Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Sudetów Zachodnich, Beskidu Zachodniego i Pienin (BANASZAK 1980), Wyżyny Małopolskiej (KOWALCZYK 1988b, 1991a, 1994, 1995a; KOWALCZYK, KURZAC 2000), Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002), Gór Świętokrzyskich (KOWALCZYK 1990) i Tatr (KOWALCZYK 1995b).

*Chrysis mediata* LINSENMAIER, 1951

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[2] (A2): 14–26 VIII 2003 – 1 ♀.

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej, znany z następujących krain zoogeograficznych w Polsce: Wzgórza Trzebnickie, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni (BANASZAK 1980) i Bieszczady (WIŚNIEWSKI 2000).

*Chrysis pseudobrevitarsis* LINSENMAIER, 1951

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[3] (D): 31 VII 2000 – 1 ♀, 12–18 VI 2001 – 1 ♀, 18 VI – 4 VII 2001 – 1 ♀, 4–12 VII 2001 – 2 ♀ ♀.

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej, rzadko odławiany, znany dotąd w Polsce wyłącznie z Pienin (BANASZAK 1980).

*Chrysis schencki* LINSENMAIER, 1968

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[1] (D): 7 VIII 2000 – 1 ♂; [2] (D): 31 VII 2000 – 1 ♀, 7 VIII 2000 – 1 ♀, 26 VIII 2000 – 1 ♀; [3] (D): 18 VII 2000 – 1 ♂, 26 VIII 2000 – 1 ♂, 5 IX 2000 – 2 ♀ ♀, 25 IX 2000 – 2 ♀ ♀, 18 VI – 4 VII 2001 – 1 ♀.

Gatunek z grupy „*ignita*”, stwierdzony niedawno jako nowy dla Polski (WIŚNIEWSKI, SZCZEPKO w przygotowaniu). Nowy dla Niziny Mazowieckiej, znany ponadto z następujących krain: Pojezierze Mazurskie, Podlasie, Śląsk Górny, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Nizina Sandomierska, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni, Bieszczady, Pieniny, Tatry.

*Chrysis solida* HAUPT, 1956

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[2] (A3): 6–14 VIII 2003 – 1 ♀; [2] (D): 31 VII 2000 – 1 ♀, 7 VIII 2000 – 1 ♀; [3] (D): 26 VII 2000 – 1 ♀, 5 IX 2000 – 2 ♀ ♀, 25 IX 2000 – 4 ♀ ♀, 19–26 VII 2001 – 1 ♀.

Gatunek z grupy „*ignita*”, stwierdzony niedawno jako nowy dla Polski (WIŚNIEWSKI, SZCZEPKO w przygotowaniu). Nowy dla Niziny Mazowieckiej, znany ponadto z następujących krain: Pojezierze Mazurskie, Podlasie, Śląsk Górny, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Wyżyna Małopolska, Nizina Sandomierska, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni, Bieszczady, Tatry.

*Chrysis splendidula* ROSSI, 1790

Gatunek notowany wcześniej z KPN: Łużowa Góra (DC99) (PLEWKA 1981). W trakcie badań potwierdzono jego występowanie w Parku:

[2] (A2): 14–26 VIII 2003 – 2 ♀ ♀; [2] (A4): 27 VII – 5 VIII 2005 – 1 ♂; [2] (A7–8): 6–14 VIII 2003 – 1 ♀, 14–26 VIII 2003 – 1 ♀ 1 ♂; [2] (A8–9): 20 VIII 2004 – 1 ♀; [2] (A11): 15 VI 2004 – 1 ♂.

Nizina Mazowiecka: (jako synonim *Ch. rutilans*) okolice Warszawy (Gminna Wola – DC99) (SZAFRĄŃSKI 1992). W Polsce znany ponadto z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK 1980).

*Chrysis garaelsii sybarita* FÖRSTER, 1853

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[3] (D): 4–12 VII 2001 – 1 ♀.

Na Nizinie Mazowieckiej notowany z: Łowicza (DC27) i Płocka (DD12) (SKIBIŃSKA 1982). Z Polski znany z następujących krain: Pojezierze Mazurskie, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Dolny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Wyżyna Małopolska, Góry Świętokrzyskie, Sudety Zachodnie, Beskid Zachodni, Pieniny (BANASZAK 1980).

*Chrysura radians* (HARRIS, 1776)

Gatunek podawany wcześniej z Parku: Bromierzyk (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). Obecnie zanotowany na następujących stanowiskach:

[2] (TS): 22 VI 2001 – 1 ♀; [3] (D): 7 VIII 2000 – 1 ♀, 26 VIII 2000 – 1 ♀;

[7] (A1): 15 VI 2004 – 1 ♂.

Nizina Mazowiecka: Bolimowski PK (KOWALCZYK 2002), poza tym z Polski podawany z: Pojezierza Mazurskiego, Górnego Śląska, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Małopolskiej, Wyżyny Lubelskiej, Sudetów Zachodnich, Beskidów Zachodnich, Bieszczadów, Pienin i Tatr (BANASZAK 1980, jako *Chrysis pustulosa* ABEILLE, 1878); ostatnio potwierdzony z Tatr (KOWALCZYK 1998) i Bieszczadów (WIŚNIEWSKI 2000).

*Cleptes nitidulus* (FABRICIUS, 1793)

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[2] (A2): 16–27 VI 2003 – 1 ♀; [2] (A3): 18 VII 2004 – 1 ♂.

Na Nizinie Mazowieckiej znany także z Bolimowskiego Parku Krajobrazowego (KOWALCZYK 2002). W Polsce notowany z Wyżyny Małopolskiej (KOWALCZYK, KURZAC 2003). NOSKIEWICZ i PUŁAWSKI (1958) charakteryzują gatunek, jako szeroko rozprzestrzeniony w Polsce, choć rzadki.

*Cleptes pallipes* LEPELETIER, 1806

Gatunek podany z Bromierzyka (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). W trakcie obecnych badań potwierdzono jego występowanie na terenie Parku:

[3] (D): 9–17 VIII 2001 – 1 ♀.

Na Nizinie Mazowieckiej podany także z Brudzeńskiego PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce znany z Wyżyny Małopolskiej (KOWALCZYK 1988b, 1994; KOWALCZYK, KURZAC 2002).



*Hedychridium ardens* (COQUEBERT, 1801)

Gatunek notowany wcześniej z KPN: Bromierzyk (DC59); Lasocin (DC59); Izabelin Leśny (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). W trakcie badań potwierdzono jego występowanie w Parku:

[2] (A3): 6–16 VI 2003 – 1 ♀, 16–27 VI 2003 – 1 ♀, 20–29 V 2004 – 2 ♀ ♀ 1 ♂, 15–23 VI 2004 – 2 ♀ ♀ 1 ♂, 9 VII 2004 – 2 ♀ ♀ 1 ♂; [2] (A4): 25 V – 2 VI 2005 – 1 ♀ 1 ♂, 10 VI 2004 – 1 ♀, 15–23 VI 2004 – 1 ♀, 9 VII 2004 – 1 ♀ 1 ♂; [2] (A4–5): 20–29 V 2003 – 1 ♀, 16–27 VI 2003 – 2 ♀ ♀; [2] (A5–6): 10 VI 2004 – 1 ♀ 4 ♂ ♂, 15 VI 2004 – 1 ♀, 15–23 VI 2004 – 1 ♀; [2] (A6–7): 25 V – 2 VI 2005 – 1 ♂, 16–29 VI 2005 – 2 ♀ ♀; [2] (A7–8): 20–29 V 2003 – 5 ♀ ♀, 29 V – 6 VI 2003 – 2 ♀ ♀, 6–16 VI 2003 – 1 ♀, 16–27 VII 2003 – 1 ♀; [2] (A8–9): 7–18 V 2004 – 1 ♂, 18–26 V 2004 – 1 ♂, 15–23 VI 2004 – 1 ♀ 2 ♂ ♂, 18 VII 2004 – 1 ♀, 10 VIII 2004 – 1 ♀; [2] (A16): 25 V – 2 VI 2005 – 1 ♀; [7] (A1): 10 VI 2004 – 1 ♀ 1 ♂, 9 VII 2004 – 1 ♂; [7] (A2): 5–14 VII 2005 – 1 ♀; [7] (A3): 27 VI – 12 VII 2006 – 1 ♀; [9] (A6–7): 27 VI – 12 VII 2006 – 1 ♂; [2] (DO): 3–9 V 2002 – 1 ♂; [2] (MN): 3–9 V 2002 – 1 ♂, 30 V – 4 VI 2002 – 1 ♂; [2] (W): 9–16 V 2002 – 2 ♂ ♂, 16–30 V 2002 – 1 ♀, 30 V – 4 VI 2002 – 1 ♀; [7] (A1): 20–29 V 2003 – 1 ♂; [7] (Ł): 6–16 VI 2003 – 1 ♀, 16–27 VII 2003 – 1 ♀.

Na Nizinie Mazowieckiej odnotowany także z Białołęki Dworskiej (DC99) (SKIBIŃSKA 1982). W Polsce rozpowszechniony, odnotowany w następujących krainach: Pobrzeże Bałtyku, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Górny Śląsk, Wyżyna Lubelska, Roztocze, Sudety Zachodnie, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni (BANASZAK 1980), Pojezierze Mazurskie (KOWALCZYK 1991b), Wyżyna Małopolska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b, 1994), Góry Świętokrzyskie (KOWALCZYK 1990), Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002), Bieszczady (WIŚNIEWSKI 2000).

*Hedychridium coriaceum* (DAHLBOM, 1854)

Gatunek notowany wcześniej z KPN: Izabelin (DC59) i Bromierzyk (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). Potwierdzono jego występowanie na terenie Parku:

[2] (A11): 10 VIII 2004 – 1 ♀; [2] (OS): 14–28 VI 2002 – 1 ♀.

Na Nizinie Mazowieckiej podany też z Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce znany z Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Górnego Śląska, Sudetów Zachodnich (BANASZAK

1980), Wyżyny Małopolskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b), Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002) i Pojezierza Mazurskiego (KOWALCZYK 1991b).

*Hedychridium purpurascens* (DAHLBOM, 1854)

Gatunek notowany już z Parku: Łużowa Góra (DC99) (PLEWKA 1981), Biała Góra koło Palmir (DD80) i Szczukówek (DC99) (PLEWKA 2003). W obecnych badaniach potwierdzono jego występowanie w Parku:

[2] (W): 12–21 VII 2002 – 1 ♂.

Poza wymienionymi stanowiskami na Nizinie Mazowieckiej nie notowany. W Polsce niezbyt częsty, podawany z następujących krain: Pobrzeże Bałtyku, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Dolny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie (BANASZAK 1980).

*Hedychridium roseum* (ROSSI, 1790)

Gatunek dotychczas z Parku niepodawany:

[2] (A3): 10 VI 2004 – 1 ♀; [9] (A20): 5–14 VII 2005 – 1 ♀.

Nizina Mazowiecka: Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). Z Polski podawany z następujących krain: Pojezierze Mazurskie (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1991b), Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Dolny i Górny Śląsk, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Wyżyna Małopolska, Góry Świętokrzyskie, Wyżyna Lubelska, Sudety Zachodnie, Beskid Zachodni (BANASZAK 1980).

*Hedychridium zelleri* (DAHLBOM, 1845)

Gatunek podawany z terenu Parku już wcześniej: Łużowa Góra (DC99) (PLEWKA 1981), Lasocin (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001), Niepust (PLEWKA 2003). Obecne badania potwierdziły jego występowanie w KPN:

[2] (A7–8) 16–27 VII 2003 – 1 ♂; [2] (MN): 30 V – 4 VI 2002 – 1 ♂, 14–28 VI 2002 – 1 ♂, 28 VI – 12 VII 2002 – 1 ♂; [2] (W): 12–21 VII 2002 – 1 ♀.

W Polsce rzadko notowany, znany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej i Wzgórz Trzebnickich (BANASZAK 1980).

*Hedychrum aureicolle niemelai* LINSENMAIER, 1959

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[2] (A2): 27 VI – 7 VII 2003 – 1 ♀; [2] (A4): 15–23 VI 2004 – 1 ♂; [2] (A5–6): 9 VII 2004 – 2 ♂♂; [2] (A10): 29 V – 6 VI 2003 – 2 ♂♂, 6–16 VI 2003 – 2 ♀♀ 1 ♂, 16–27 VI 2003 – 1 ♀, 27 VI – 7 VII 2003 – 1 ♀, 7–16 VII 2003 – 1 ♀, 27 VII – 6 VIII 2003 – 1 ♀; [2] (A11): 15–23 VI 2004 – 5 ♀♀ 14 ♂♂, 9 VII 2004 – 4 ♂♂ 9 ♀♀, 18 VII 2004 – 1 ♀, 20 VIII 2004 – 1 ♀;

[9] (A5–6): 16–29 VI 2005 – 2♂♂; [9] (A6–7): 14–27 VI 2006 – 3♂♂, 12–26 VII 2006 – 1♂; [9] (A10): 29 VI – 5 VII 2005 – 1♀, 14–27 VII 2005 – 1♀; [9] (A21): 14–27 VI 2006 – 1♀.

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej. W Polsce rzadko notowany, podawany dotąd ze Wzgórz Trzebnickich (BANASZAK 1980). Rzadkość tego gatunku wynika z jednej strony z nie odróżniania go od *Hedychrum nobile* (SCOPOLI, 1763), z drugiej zaś z oznaczaniem przynajmniej części okazów jako *Hedychrum micans* LUCAS, 1849 (por. także BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994).

#### *Hedychrum chalybaeum* DAHLBOM, 1854

Gatunek nienotowany wcześniej z KPN:

[9] (A10): 5–14 VII 2005 – 3♂♂, 14–27 VII 2005 – 2♂♂; [9] (A16): 26 VII – 11 VIII 2006 – 1♂; [9] (A20): 5–14 VII 2005 – 1♂, 14–27 VII 2005 – 1♂; [9] (A21): 12–26 VII 2006 – 1♂.

Na Nizinie Mazowieckiej podany także z Podkowy Leśnej (DC87) i Łowicza (DC27) (BANASZAK 1980). W Polsce znany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej i Wyżyny Małopolskiej (BANASZAK 1980).

#### *Hedychrum gerstaeckeri* CHEVRIER, 1869

Gatunek podawany już wcześniej z terenu Parku: Bromierz (DC59) i Izabelin Leśny (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). W trakcie badań potwierdzono jego występowanie w KPN:

[2] (A2): 29 V – 6 VI 2003 – 1♂; [2] (A7–8): 6–16 VI 2003 – 1♂; [2] (A10): 29 V – 6 VI 2003 – 1♂, 16–27 VI 2003 – 3♂♂, 7–16 VII 2003 – 1♀; [2] (A11): 15–23 VI 2004 – 1♂, 9 VII 2004 – 1♀, 10 VIII 2004 – 1♂; [2] (Ł): 4–14 VI 2002 – 1♀; [2] (MN): 30 V – 4 VI 2002 – 1♀, 14–28 VI 2002 – 1♀, 28 VI – 12 VII 2002 – 1♀.

Nizina Mazowiecka: Łowicz (DC27) (DROGOSZEWSKI 1934), Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). Z Polski podawany z Pojezierza Pomorskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Górnego Śląska (BANASZAK 1980), Wyżyny Małopolskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b, 1994), Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002), Puszczy Białowieskiej (KUBISZ 1990).

#### *Hedychrum nobile* (SCOPOLI, 1763)

Gatunek podawany wcześniej z Parku z Bromierzyka (DC59) i Izabelina Leśnego (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). W obecnych badaniach potwierdzono jego występowanie w KPN:

[2] (A3): 6–16 VI 2003 – 1♂, 16–27 VII 2003 – 1♀, 15 VI 2004 – 1♀, 9 VII 2004 – 1♂, 18 VII 2004 – 1♂, 27 VII 2004 – 1♀; [2] (A4–5): 16–27 VI 2003 – 1♂; [2] (A5–6): 15–23 VI 2004 – 2♂♂, 9 VII 2004 – 2♀♀ 2♂♂, 18 VII 2004 – 1♀ 1♂, 10 VIII 2004 – 1♀; [2] (A6–7): 27 VII – 5 VII 2005 – 1♀; [2] (A7–8): 6–16 VI 2003 – 1♂, 12–22 IX 2003 – 1♀, 22 IX – 2 X 2003 – 1♀; [2] (A8–9): 15 VI 2004 – 1♂, 9 VII 2004 – 1♂; [2] (A10): 6–16 VI 2003 – 3♂♂, 27 VI – 7 VII 2003 – 1♀, 16–27 VII 2003 – 1♀, 27 VII – 6 VIII 2003 – 1♀; [2] (A11): 15 VI 2004 – 1♀, 15–23 VI 2004 – 1♀ 7♂♂, 9 VII 2004 – 2♀♀ 4♂♂, 27 VII 2004 – 1♀ 1♂; [9] (A5–6): 2–16 VI 2005 – 2♂♂, 16–29 VI 2005 – 15♀♀ 2♂♂, 29 VI – 5 VII 2005 – 11♂♂, 5–14 VII 2005 – 1♀ 5♂♂, 14–27 VII 2005 – 2♀♀ 5♂♂; [9] (A6–7): 14–27 VI 2006 – 1♀ 6♂♂, 27 VI – 12 VII 2006 – 1♀ 1♂, 26 VII – 11 VIII 2006 – 1♀ 3♂♂, 11–28 VIII 2006 – 1♀, 21 IX – 2 X 2006 – 1♀; [9] (A10): 16–29 VI 2005 – 5♀♀ 18♂♂, 29 VI – 5 VII 2005 – 2♀♀ 2♂♂, 5–14 VII 2005 – 1♀ 3♂♂, 14–27 VII 2005 – 4♀♀ 13♂♂; [9] (A15): 2–16 VI 2005 – 1♀, 16–29 VI 2005 – 5♂♂, 29 VI – 5 VII 2005 – 3♀♀ 3♂♂; [9] (A16): 14–27 VI 2006 – 1♀, 27 VI – 12 VII 2006 – 4♀♀ 1♂, 12–26 VII 2006 – 1♀ 1♂, 16–26 VII 2006 – 3♀♀, 26 VII – 12 VIII 2006 – 1♀ 1♂, 26 VII – 11 VIII 2006 – 2♂♂, 11–28 VIII 2006 – 1♀, 28 VIII – 8 IX 2006 – 1♂, 21 IX – 2 X 2006 – 1♀; [9] (A20): 2–16 VI 2005 – 2♂♂, 16–29 VI 2005 – 3♀♀ 4♂♂, 29 VI – 5 VII 2005 – 1♀, 5–14 VII 2005 – 1♀, 14–27 VII 2005 – 2♀♀ 2♂♂; [9] (A21): 27 VI – 12 VII 2006 – 4♀♀ 2♂♂, 12–26 VII 2006 – 3♀♀, 26 VII – 11 VIII 2006 – 1♂.

Na Nizinie Mazowieckiej znany także z Podkowy Leśnej (DC87), Ożarów (CB26), Warszawy (DC99), Skolimowa (EC07) (GŁOWACKI 1953), Chylic (DC67) (SKIBIŃSKA 1989) i Brudzeńskiego PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce rozpowszechniony, odnotowany z Pobrzeża Bałtyku, Pojezierza Pomorskiego, Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Górnego Śląska, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza, Niziny Sandomierskiej, Sudetów Zachodnich, Sudetów Wschodnich, Beskidu Zachodniego, Beskidu Wschodniego, Pienin (BANASZAK 1980), Wyżyny Małopolskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b), Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002) i Bieszczadów (WIŚNIEWSKI 2000).

#### *Hedychrum rutilans* DAHLBOM, 1854

Gatunek podawany już wcześniej z terenu KPN: Bromierz (DC59) i Izabelin Leśny (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). Obecnie potwierdzono jego występowanie w Parku:

[2] (A2): 6–16 VI 2003 – 1♂, 16–27 VI 2003 – 1♀ 3♂♂, 27 VI – 7 VII 2003 – 1♂, 7–16 VII 2003 – 4♀♀ 3♂♂; [2] (A3): 27 VI – 7 VII 2003 – 1♀ 1♂, 16–27 VII 2003 – 2♂♂, 10 VI 2004 – 3♀♀ 1♂, 18 VII 2004 – 2♂♂,

30 VIII 2004 – 1♀, 13 IX 2004 – 1♂; [2] (A4): 18 VII 2004 – 1♀ 2♂♂, 2–16 VIII 2004 – 1♂, 14–27 VII 2005 – 1♀ 2♂♂, 27 VII – 5VIII 2005 – 1♀; [2] (A4–5): 6–16 VI 2003 – 1♀, 16–27 VI 2003 – 3♀♀ 1♂, 27 VI – 7 VII 2003 – 1♀, 7–16 VII 2003 – 2♂♂; [2] (A5–6): 9 VII 2004 – 1♂, 18 VII 2004 – 1♂, 10 VIII 2004 – 1♀ 1♂, 20 VIII 2004 – 1♀; 13 IX 2004 – 1♀, 14–27 VII 2005 – 1♂; [2] (A6–7): 16–29 VI 2005 – 3♂♂; 29 VI – 5 VII 2005 – 2♀♀ 2♂♂, 5–14 VII 2005 – 2♀♀, 14–27 VII 2005 – 2♀♀; [2] (A7–8): 2–12 V 2003 – 1♀; [2] (A10): 16–27 VI 2003 – 1♂, 27 VI – 7 VII 2003 – 2♂♂, 7–16 VII 2003 – 1♀ 3♂♂, 16–27 VII 2003 – 1♂, 27 VII – 6 VIII 2003 – 3♀♀ 2♂♂; [2] (A11): 9 VII 2004 – 3♀♀, 10 VIII 2004 – 3♂♂; [7] (A3): 12–26 VII 2006 – 1♀; [9] (A5–6): 29 VI – 5 VII 2005 – 1♂, 5–14 VII 2005 – 2♀♀ 3♂♂, 14–27 VII 2005 – 1♂; [9] (A6–7): 27 VI – 12 VII 2006 – 4♂♂; 26 VII – 11 VIII 2006 – 1♀ 2♂♂; 21 IX – 2 X 2006 – 1♀; [9] (A10): 16–29 VI 2005 – 1♀, 5–14 VII 2005 – 3♀♀ 10♂♂, 14–27 VII 2005 – 2♀♀ 7♂♂; [9] (A15): 29 VI – 5 VII 2005 – 1♂, 14–27 VII 2005 – 2♀♀; [9] (A16): 27 VI – 12 VII 2006 – 1♂, 12–26 VII 2006 – 1♀ 2♂♂, 11–28 VIII 2006 – 1♀, 21 IX – 2 X 2006 – 1♀; [9] (A20): 29 VI – 5 VII 2005 – 2♂♂, 5–14 VII 2005 – 1♀, 14–27 VII 2005 – 1♀; [9] (A21): 28 VIII – 8 IX 2006 – 1♀; [2] (MN): 30 V – 4 VI 2002 – 1♂, 28 VI – 12 VII 2002 – 1♀, 12–21 VII 2002 – 2♀♀.

Na Nizinie Mazowieckiej odnotowany także z następujących stanowisk: Łowicz (DC27) (DROGOSZEWSKI 1934), Warszawa (DC99) (SKIBIŃSKA 1982), Bolimowski PK (KOWALCZYK 2002), Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce rozpowszechniony, znany z następujących krain: Pojezierze Pomorskie, Pojezierze Mazurskie, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Puszcza Białowieska, Dolny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie, Wyżyna Małopolska, Nizina Sandomierska, Beskid Wschodni (BANASZAK 1980), Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002).

#### *Omalus biaccinctus* (DU BUYSSON, 1891)

Z KPN gatunek podany z Łużowej Góry (DC99) (PLEWKA 1981), Łomnej (DD80) (SKIBIŃSKA 1982) i Szczukówka (DC99) (PLEWKA 2003). W trakcie obecnych badań potwierdzono jego występowanie na terenie Parku:

[2] (A5–6): 10 VI 2004 – 1♂.

W Polsce obserwowany bardzo rzadko (NOSKIEWICZ, PUŁAWSKI 1958); brak dokładnych danych na temat jego występowania (BANASZAK 1980).

#### *Pseudomalus auratus* (LINNAEUS, 1758)

Gatunek podawany wcześniej z Parku z Izabelina Leśnego (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). W trakcie obecnych badań potwierdzono jego występowanie na terenie KPN:

[2] (A3): 27 VII 2004 – 1♂; [2] (OS): 9–16 V 2002 – 1♀, 16–30 V 2002 – 1♀, 4–14 VI 2002 – 1♀; [3] (D): 31 VII 2000 – 1♀, 7 VIII 2000 – 1♀.

Nizina Mazowiecka: Podkowa Leśna (DC87) (GŁOWACKI 1953), Warszawa (SKIBIŃSKA 1982), Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce podawany z następujących krain: Pojezierze Mazurskie (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1991b), Pobrzeże Bałtyku, Dolny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie, Górny Śląsk, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Wyżyna Lubelska, Sudety Zachodnie, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni (BANASZAK 1980), Nizina Wielkopolsko-Kujawska (BANASZAK 1980; BAŁAZY i in. 1989), Wyżyna Małopolska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b, 1994; KOWALCZYK, KURZAC 2003), Góry Świętokrzyskie (KOWALCZYK 1990), Bieszczady (BANASZAK 1980; WIŚNIEWSKI 2000).

#### *Pseudomalus pusillus* (FABRICIUS, 1804)

Podawany wcześniej z KPN: Lasocin (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). W trakcie obecnych badań potwierdzono jego występowanie na terenie Parku:

[2] (A7–8): 20–29 V 2003 – 1♂, 27 VI – 7 VII 2003 – 1♀ 1♂, 16–27 VII 2003 – 1♂; [2] (A8–9): 18–26 V 2004 – 1♂.

Nizina Mazowiecka: Łowicz (DC27), Płock (DD12), Warszawa (SKIBIŃSKA 1982). Z Polski podawany z Pojezierza Pomorskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Górnego Śląska, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza, Beskidu Wschodniego, Tatr (BANASZAK 1980) i Bieszczadów (WIŚNIEWSKI 2000).

#### *Pseudomalus triangulifer* (ABEILLE DE PERRIN, 1877)

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[3] (D): 31 VII 2000 – 1♀.

Gatunek stwierdzony niedawno jako nowy dla Polski. Nowy dla Niziny Mazowieckiej. Znany ponadto z następujących krain: Podlasie, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Bieszczady (WIŚNIEWSKI, SZCZEPKO w druku, b).

#### *Pseudomalus violaceus* (SCOPOLI, 1763)

Podawany już wcześniej z KPN: Bromierzyk (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001), Łomna (DD80) (SKIBIŃSKA 1982). W trakcie obecnych badań potwierdzono jego występowanie na terenie Parku:

[2] (OS): 9–16 V 2002 – 1♀; [3] (D): 3–9 VIII 2001 – 1♀.

Nizina Mazowiecka: Białoleśka Dworska (DC99), Warszawa - Ursynów (SKIBIŃSKA 1982), Rawa Mazowiecka (DC43), Biskupice (DD02) (KOWALCZYK 1995a), Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK

2002). Z Polski znany ponadto z następujących krain: Nizina Wielkopolsko-Kujawska (BAŁAZY i in. 1989), Wyżyna Małopolska (KOWALCZYK 1995a), Góry Świętokrzyskie (MICHALSKI, RATAJCZAK 1989), Wzgórza Trzebnickie, Śląsk Górny, Sudety Zachodnie, Pieniny (BANASZAK 1980), Wyżyna Lubelska (ANASIEWICZ 1986), Bieszczady (BANASZAK 1980; WIŚNIEWSKI 2000).

*Pseudospinolia neglecta* (SHUCKARD, 1836)

Gatunek z KPN wcześniej niepodawany:

[2] (A11): 15 VI 2004 – 1 ♀.

Nizina Mazowiecka: Łowicz (DC27) (SKIBIŃSKA 1982). Z Polski znany z następujących krain geograficznych: Pobrzeże Bałtyku, Pojezierze Pomorskie, Góry Świętokrzyskie, Wyżyna Lubelska, Sudety Zachodnie, Sudety Wschodnie, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni (BANASZAK 1980), Wyżyna Małopolska (KOWALCZYK, KURZAC 2003), Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002), Bieszczady (BANASZAK 1980; WIŚNIEWSKI 2000), Tatry (KOWALCZYK 1998).

*Trichrysis cyanea* (LINNAEUS, 1758)

Gatunek podawany już wcześniej z KPN: Bromierz (DC59), Izabelin Leśny (DC59) (KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001). Obecnie potwierdzono jego występowanie w Parku:

[2] (D): 26 VII 2000 – 1 ♂, 31 VII 2000 – 1 ♀, 26 VIII 2000 – 3 ♀♀ 2 ♂♂;  
[3] (D): 7 VIII 2000 – 1 ♀, 26 VIII 2000 – 2 ♀♀; [4] (D): 12–18 VI 2001 – 1 ♀; [5] (D): 18 VI – 4 VII 2001 – 1 ♀; [6] (D): 26 VII – 3 VIII 2001 – 1 ♀;  
[8] (D): 25 IX 2000 – 1 ♀, 18 VI – 4 VII 2001 – 6 ♀♀, 4 – 12 VII 2001 – 4 ♀♀, 12 – 19 VII 2001 – 1 ♀, 17 – 24 VIII 2001 – 1 ♀; [2] (A3): 20 IX 2004 – 1 ♀; [7] (A1): 13 IX 2004 – 1 ♀, 20 IX 2004 – 1 ♀.

Podany z Niziny Mazowieckiej z następujących stanowisk: Warszawa (NIEZABITOWSKI 1901), Łowicz (DC27) (DROGOSZEWSKI 1932), Podkowa Leśna (DC87), Czarna Struga (ED00) (GŁOWACKI 1953), Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). Znany ponadto w Polsce z następujących krain: Pobrzeże Bałtyku, Pojezierze Pomorskie, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Puszcza Białowieska, Wzgórza Trzebnickie, Wyżyna Lubelska, Roztocze, Nizina Sandomierska, Beskid Zachodni, Beskid Wschodni, Pieniny, Tatry (BANASZAK 1980), Pojezierze Mazurskie (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1991b), Wyżyna Małopolska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b, 1994; SOSZYŃSKI, ŚLIWIŃSKI 1998), Góry Świętokrzyskie (KOWALCZYK 1990), Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK, KURZAC 2002), Bieszczady (BANASZAK 1980; WIŚNIEWSKI 2000).

Pozostałe gatunki podawane z Kampinoskiego PN, nie potwierdzone w trakcie obecnych badań:

*Chrysis equestris* DAHLBOM, 1845

Gatunek podany z Bromierzyka (DC59) przez KOWALCZYKA (1995a) i KOWALCZYKA i SZCZEPKO (2001) pod nazwą *Chrysis fasciata* OLIVIER, 1790. Oznaczenie zostało ostatnio zweryfikowane (KOWALCZYK, NADOLSKI 2007).

Na Nizinie Mazowieckiej podany z Gorzewa (DD01) (KOWALCZYK 1995a). W Polsce znany z Pojezierza Pomorskiego i Puszczy Białowieskiej (BANASZAK 1980).

*Chrysis succincta* LINNAEUS, 1767

Gatunek podany z Łużowej Góry (DC99) przez PLEWKĘ (1981).

Na Nizinie Mazowieckiej znany także z Łowicza (DC27) i Płocka (DD12) (SKIBIŃSKA 1982). W Polsce odnotowany z: Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK 1980; BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994), Pobrzeża Bałtyku, Pojezierza Pomorskiego, Dolnego Śląska, Wyżyny Małopolskiej, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza, Sudetów Zachodnich (BANASZAK 1980) i Bieszczadów (WIŚNIEWSKI 2000).

*Cleptes semicyaneus* TOURNIER, 1879

Gatunek podany z terenu Parku – Łużowa Góra (DC99) (PLEWKA 1981) i jego otuliny – okolice Dziekanowa Leśnego (DC99) (PLEWKA 2003).

W Polsce znany z Pomorza, Niziny Sandomierskiej (NOSKIEWICZ, PUŁAWSKI 1958) i Wyżyny Małopolskiej (KOWALCZYK 1995a).

*Elampus panzeri* (FABRICIUS, 1804)

Gatunek podany z KPN przez SKIBIŃSKĄ (1982).

W Polsce odnotowany w następujących krainach: Pobrzeże Bałtyku, Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Dolny Śląsk, Wzgórza Trzebnickie, Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Wyżyna Małopolska, Beskid Zachodni i Beskid Wschodni (BANASZAK 1980).

*Hedychridium cupreum* (DAHLBOM, 1845)

Gatunek podany pod nazwą *H. integrum* (DAHLBOM, 1854) z Łużowej Góry (DC99) (PLEWKA 1981), Bromierzyka (DC59) i Izabelina Leśnego (DC59) (KOWALCZYK 1995a; KOWALCZYK, SZCZEPKO 2001).

Na Nizinie Mazowieckiej podawany z następujących stanowisk: Tomaszów Mazowiecki - Białobrzegi (DC30) (KOWALCZYK 1995a), Bolimowski



PK (KOWALCZYK 2002). W Polsce znany z Gór Świętokrzyskich (KOWALCZYK 1990), Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK 1980; BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994; KOWALCZYK 1995a), Wzgórz Trzebnickich (BANASZAK 1980), Wyżyny Małopolskiej (KOWALCZYK 1988b, 1991a) i Pojezierza Mazurskiego (KOWALCZYK 1991b).

*Holopyga chrysonota* (FÖRSTER, 1853)

Gatunek podany z Łużowej Góry (DC99) przez PLEWKĘ (1982).

Na Nizinie Mazowieckiej znany także z następujących stanowisk: Uniejewo (CD93), Gorzewo (DD01), Bolimowski PK – Grabie (DC46), Ziemiary (DC46) (KOWALCZYK 1995a), Brudzeński PK (ABRASZEWSKA-KOWALCZYK, KOWALCZYK 2002). W Polsce odnotowany z Pojezierza Pomorskiego, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Wyżyny Małopolskiej (BANASZAK 1980) i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988a).

*Omalus aeneus* (FABRICIUS, 1787)

Gatunek podany z Łomnej (DD80) przez SKIBIŃSKĄ (1982) i z Bromieczyka (DC59) przez KOWALCZYKA i SZCZEPKO (2001).

Nizina Mazowiecka: Podkowa Leśna (DC87) (GŁOWACKI 1953). Z Polski podawany z następujących krain: Pobrzeże Bałtyku, Puszcza Białowieska, Dolny Śląsk, Beskid Zachodni, Pieniny (BANASZAK 1980), Nizina Wielkopolsko-Kujawska (BAŁAZY i in. 1989; BANASZAK 1980; BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994), Wyżyna Małopolska (BANASZAK 1980; KOWALCZYK 1988b), Góry Świętokrzyskie (KOWALCZYK 1990) i Bieszczady (WIŚNIEWSKI 2000).

*Parnopes grandior* (PALLAS, 1771)

Gatunek podany z Łużowej Góry (DC99) przez PLEWKĘ (2003).

Na Nizinie Mazowieckiej odnotowany na następujących stanowiskach: Gałach k. Zakroczymia (DD70), Łowicz (DC27) (BANASZAK 1980), Konstancin, Skolimów, Chylice (BANASZAK 2004). W Polsce znany z Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Małopolskiej, Beskidu Wschodniego (BANASZAK 1980, 2004) i Bieszczadów (WIŚNIEWSKI 2000). Według „Polskiej Czerwonej księgi Zwierząt” gatunek krytycznie zagrożony: „Z czasów współczesnych (1975–2000) brak jest danych o występowaniu tego gatunku” (BANASZAK 2004).

*Philoctetes bidentulus* (LEPELETIER, 1806)

Gatunek podany z otuliny Kampinoskiego PN (skarpa wiśłana koło Dziekanowa Leśnego) (DC99) przez PLEWKĘ (2003).

Na Nizinie Mazowieckiej podany także z Konstancina pod Warszawą (GŁOWACKI 1953). W Polsce znany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK 1980; BANASZAK, KOCHANOWSKI 1994), Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Lubelskiej, Beskidu Wschodniego (BANASZAK 1980).

## SUMMARY

The paper presents information about the occurrence of Chrysididae (Hymenoptera) in the Kampinos National Park in Central Poland. The specimens were collected with the use of Moericke traps during the years 2000–2006. Research was carried out on wooden buildings situated in the Park and its vicinity (2000–2001), as well as in open, anthropogenic habitats, including abandoned arable fields and grasslands under succession (since 2002).

During the research 37 species of Chrysididae were recorded in the Kampinos National Park. Eighteen species are recorded for the first time from the Park. Among them 13 are new to the Mazovian Lowland: *Chrysis angustula* SCHENCK, 1856, *Ch. clarinicornis* LINSENMAIER, 1987, *Ch. corusca* VALKEILA, 1971, *Ch. gracillima* (FÖRSTER, 1853), *Ch. illigeri* WESMAEL, 1839, *Ch. impressa* SCHENCK, 1856, *Ch. iris* CHRIST, 1791, *Ch. mediata* LINSENMAIER, 1951, *Ch. pseudobrevitarsis* LINSENMAIER, 1951, *Ch. schencki* LINSENMAIER, 1968, *Ch. solida* HAUPT, 1956, *Hedychrum aureicollae niemelaei* LINSENMAIER, 1959, and *Pseudomalus triangulifer* (ABEILLE, 1877). Altogether 46 species of Chrysididae are known from the Kampinos National Park (57% of the Polish fauna of ruby-tailed wasps).

## PIŚMIENNICTWO

- ABRASZEWSKA-KOWALCZYK A., KOWALCZYK J. K. 2002: Stawonogi. [W:] ABRASZEWSKA-KOWALCZYK A., KOWALCZYK J. K., HEJDUK J., PRZYBYLSKI M., TUSZEWICKI W. (red.): Świat zwierząt Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego. Mantis, Olsztyn: 44–69.
- ANASIEWICZ A. 1986: Owady zapylające kwiaty selerów, pietruszki i kopru. Cz II. Błonkówki (Hymenoptera) ze szczególnym uwzględnieniem nadrodziny Apoidea. Folia Soc. Lubl., **28**, Biol. 1: 39–43.
- BANASZAK J. 1975: Materiały do znajomości złotolitek (Hymenoptera, Chrysididae) południowej Polski. Pol. Pismo ent., **45**: 23–32.
- BANASZAK J. 1980: Złotolitki – Chrysididae. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXVI, **3**: 1–52.
- BANASZAK J. 2004: *Parnopes grandior* (PALLAS, 1771) Sawczynka piaskowa. [W:] GŁOWACIŃSKI Z., NOWACKI J. (red.) Polska czerwona księga zwierząt. Bezkręgowce. Instytut Ochrony Przyrody PAN – Kraków, Akademia Rolnicza im. A. Cieszkowskiego – Poznań: 74–75.
- BANASZAK J., KOCHANOWSKI A. 1994: Records of Chrysididae (Hymenoptera) from western Poland. Zesz. nauk. WSP w Bydgoszczy, Stud. przyr., **10**: 7–24.
- BALAŻY S., BANASZAK J., MICHAŁSKI J. 1989: Badania nad fauną ksylofagów Wielkopolskiego Parku Narodowego. V. Aculeata – Żądłowki. Bad. fizjogr. Pol. zach., **C**, **38**: 115–121.

- BARCZAK T. 1981: Nowe stanowisko *Chrysis iris* (Chrysididae, Hymenoptera) w Polsce. Przegl. zool., **25** (3): 369-370.
- CELARY W. 2004: Żłotolitkowate (Chrysididae). [W:] BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I, SKIBIŃSKA E. (red.): Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 338, 350-351.
- DROGOSZEWSKI K. 1932. Wykaz żądłówek zebranych w Polsce środkowej. Pol. Pismo ent., Lwów, **11**: 113-118.
- Fauna Europaea Web Service (2004) Fauna Europaea version 1.1, Available online at <http://www.faunaeur.org>
- GŁOWACKI J. 1953: Przyczynek do znajomości błonkówek (Hymenoptera) okolic Warszawy. Fragm. faun. Mus. Zool. Pol., **6** (19): 501-523.
- KOWALCZYK J. K. 1988a: Nowe stanowiska w Polsce gatunków żądłówek Hymenoptera, Aculeata. Przegl. zool., **32** (2): 221-223.
- KOWALCZYK J. K. 1988b: Żądłówki (Hymenoptera, Aculeata) Wyżyny Łódzkiej. Część II – okolice Łodzi. Acta Univ. Lodz., Folia zool. anthr., **6**: 57-71.
- KOWALCZYK J. K. 1990: Wybrane rodziny żądłówek (Hymenoptera, Aculeata) Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Fragm. faun., **33** (17): 285-306.
- KOWALCZYK J. K. 1991a: Materiały do znajomości żądłówek (Hymenoptera, Aculeata) Łodzi. Acta Univ. Lodz., Folia zool. anthr., **7**: 67-114.
- KOWALCZYK J. K. 1991b: Materiały do znajomości żądłówek (Hymenoptera, Aculeata) Puszczy Augustowskiej. Acta Univ. Lodz., Folia zool. anthr., **7**: 115-129.
- KOWALCZYK J. K. 1994: Żądłówki (Hymenoptera, Aculeata) Lasu Łagiewniki w Łodzi. Acta Univ. Lodz., Folia zool., **2**: 65-91.
- KOWALCZYK J. K. 1995a: Nowe oraz interesujące Chrysididae (Hymenoptera) w środkowej Polsce. Wiad. entomol., **14** (3): 159-164.
- KOWALCZYK J. K. 1995b: Nowe stanowiska żądłówek (Hymenoptera, Aculeata) w Tatrzańskim Parku Narodowym i otulinie. Wiad. entomol., **14** (3): 189-190.
- KOWALCZYK J. K. 1998: Nowe stanowiska żądłówek (Hymenoptera, Aculeata) w Tatrzańskim Parku Narodowym i otulinie. II. Wiad. entomol., **17** (2): 127-128.
- KOWALCZYK J. K. 2002: Bezkręgowce. [W:] JAKUBOWSKA-GABARA J., MARKOWSKI J. (red.): Bolimowski Park Krajobrazowy. Monografia przyrodnicza. Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej, Łódź: 67.
- KOWALCZYK J. K., KURZAC T. 2000: Ginące, zagrożone i rzadkie gatunki owadów w Załęczańskim Parku Krajobrazowym. Chrońmy Przyr. ojcz., **56** (5): 123-131.
- KOWALCZYK J. K., KURZAC T. 2002: Wstępna lista wybranych rodzin błonkówek Hymenoptera i muchówek Diptera Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. [W:] KUROWSKI J. K., WITOSŁAWSKI P. (red.): Funkcjonowanie Parków Krajobrazowych. Katedra Geobotaniki i Ekologii Roślin UŁ, Łódź: 147-151.
- KOWALCZYK J. K., KURZAC T. 2003: Owady chronione, zagrożone i rzadkie Ogrodu Botanicznego w Łodzi. Biul. Ogródów botan., **12**: 207-217.
- KOWALCZYK J. K., NADOLSKI J. 2007: Żądłówki (Hymenoptera: Aculeata) terenów kolejowych w Łodzi. Wiad. entomol., **26** (4): 279-288.

- KOWALCZYK J. K., SZCZEPKO K. 2001: Złotolitki (Hymenoptera, Chrysididae) terenów polnych zachodniej części Kampinoskiego Parku Narodowego. *Kulon*, **6** (1-2): 77–83.
- KOWALCZYK J. K., WATAŁA C. 1987: Interesujące gatunki żądłówek (Hymenoptera, Aculeata) na Wyżynie Łódzkiej. *Przegl. zool.*, **31** (1): 59-62.
- KUBISZ D. 1990: Nowe dane o występowaniu w Polsce trzech gatunków Chrysididae (Hymenoptera). *Wiad. entomol.*, **9** (3-4): 92.
- MICHAŁSKI J., RATAJCZAK E. 1989: Korniki (Coleoptera: Scolytidae) wraz z towarzyszącą im fauną w Górach Świętokrzyskich. *Fragm. faun.*, **32** (14): 279-318.
- NIEZABITOWSKI E. L. 1901: Materiały do znajomości złotek (Chrysididae) Galicji. *Spraw. Kom. fizjogr. PAU, Kraków*, **35**: 35-40.
- NOSKIEWICZ J., PUŁAWSKI W. 1958: Błonkówki – Hymenoptera, Złotolitki – Chrysididae, Cleptidae. *Klucze oznacz. Owad. Pol., Warszawa, XXIV*, **55-56**: 1-65.
- PLEWKA T. 1981: Niektóre interesujące gatunki owadów fauny Kampinoskiego Parku Narodowego. [W:] *Entomologia a gospodarka narodowa*. PWN, Warszawa: 91–93.
- PLEWKA T. 2003: Pszczoły (Hymenoptera, Apoidea) w środowiskach Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny. [W:] ANDRZEJEWSKI R. (red.): *Kampinoski Park Narodowy. Tom I – Przyroda Kampinoskiego Parku Narodowego*. Kampinoski Park Narodowy, Izabelin: 577–593.
- SKIBIŃSKA E. 1982: Chrysididae (Hymenoptera) of Warsaw and Mazovia. *Memorab. zool.*, **36**: 61–72.
- SKIBIŃSKA E. 1989: Predatory Aculeata (Hymenoptera) of moist meadows on the Mazovian Lowland. *Memorab. zool.*, **43**: 289–296.
- SOSZYŃSKI B., ŚLIWIŃSKI Z. 1998: Świat zwierząt. Owady. [W:] WNUK Z. (red.): *Przedborski Park Krajobrazowy. Zespół Nadpilicznych Parków Krajobrazowych, Moszczenica*: 111–119.
- SZAFRAŃSKI P. 1992: Nowe stanowiska *Chrysis rutilans* OLIVIER, 1790 i *Ch. longula* ABEILLE DE PERRIN, 1879 (Hymenoptera, Chrysididae) w Polsce. *Wiad. entomol.*, **11** (3): 188.
- WIŚNIEWSKI B. 2000: Błonkówki (Hymenoptera) polskich Bieszczadów ze szczególnym uwzględnieniem Bieszczadzkiego Parku Narodowego. *Monogr. Bieszczadzkie*, **8**: 145-187.
- WIŚNIEWSKI B., SZCZEPKO K. (w przygotowaniu): Four species of ruby-tailed wasps of the *Chrysis ignita*-group new to Poland (Hymenoptera: Chrysididae).
- WIŚNIEWSKI B., SZCZEPKO K. (w druku, a): *Chrysis illigeri* WESMAEL, 1839 – nowy dla Polski gatunek złotolutki (Hymenoptera: Chrysididae). *Wiad. entomol.*
- WIŚNIEWSKI B., SZCZEPKO K. (w druku, b): *Pseudomalus triangulifer* (ABEILLE DE PERRIN, 1877) – nowy dla Polski gatunek złotolutki (Hymenoptera: Chrysididae). *Wiad. entomol.*